SPANISH IDIOMS REGARDING GEOGRAPHICAL NAMES

Dana Matei
Lecturer, PhD., University of Petroşani

Abstract: This article aims to present a number of Spanish idioms containing geographical names that allude to the history of Spain or to some funny stories still existing in the collective memory of the people. Studying them and, on the other hand, finding their equivalent in the Romanian language are necessary in order to improve the cultural ability of those who intend to go thoroughly into the study of the Spanish language, taking into account their frequency in the daily speech.

Keywords: paremiology, cultural competence, geographical names

Introducere. Prezenţa paremiilor în actualitate

În societatea actuală puternic influenţată de dezvoltarea tehnologică, de mulţimea şi diversitatea surselor de informare, se observă o diminuare tot mai accentuată a folosirii paremiilor în limba vorbită şi cea scrisă. Studiile dedicate paremiilor spaniole vorbesc despre scăderea drastică a competenţei paremiologice în rândul generaţiilor tinere de nativi în raport cu cea a înaintaşilor, lucru explicabil, în parte, prin faptul că aceste manifestări lingvistice reflectă valori culturale şi judecăţi ale unor epoci revolute, forme de credinţă şi de reflectare a modului în care, odinioară, oamenii dintr-o societate eminamente rurală îşi reprezentau realitatea exterioară.

Printre cauzele care concură la folosirea şi cunoaşterea tot mai restrânse a paremiilor în rândul nativilor spanioli se menţionează:

-prezenţa unor elemente lexicale arhaice sau a unor structuri gramaticale complicate care îngreunează, în prezent, înţelegerea totală a semnificaţiei;

-absenţa unor particularităţi fonetice şi stilistice comune paremiilor, precum aliteraţia, asonanţa, paralelismul sintactic, coroborate cu lipsa rimei, a structurii bimembre şi lungimea componentelor lingvistice, contribuind toate acestea la posibilitatea redusă de memorizare a lor;

-includerea în componenta semantică a unor elemente care fac trimitere spre locuri, fapte, oameni reali sau personaje fictive, evenimente istorice sau întâmplări anecdotice cunoscute de un grup restrâns, de oamenii locului, care necesită o informare mai amplă din partea spaniolilor din zonele geografice în care anumite unităţi expresive nu sunt cunoscute, şi cu atât mai mult o consultare mai laborioasă a originii lor de către vorbitorii nenativi pentru a înţelege şi decodifica plenar semnificaţia;

-dispariţia unor profesii şi meserii referitoare la activităţi umane caracteristice spaţiului rural din societăţile tradiţionale preindustriale;

-existenţa de paremii contradictorii;

-multe dintre paremii denigrează anumite categorii umane, ridiculizează aspecte şi tare fizice sau morale, critică şi ironizează unele grupuri sociale şi profesionale, având puternice accente de misoginie, xenofobie, bazate pe o gândire tendenţioasă şi neştiinţifică care duce la formarea nejustificată a stereotipurilor şi prejudecăţilor lipsite de fundament. În

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

acest sens, o parte dintre aceste tipuri de paremii devin incompatibile cu respectarea drepturilor umane din societatea actuală[1];

Pe de altă parte, există şi tabăra optimistă a paremiologilor încrezători în puterea unor paremii de a învinge timpul, recomandând învăţarea şi cunoaşterea lor, aducând următoarele argumente:

-paremiile fac parte integrantă din conştiinţa tuturor grupurilor sociale ca formă de expresie şi competenţă de comunicare, independent de nivelul cultural al fiecărui individ;

-reprezintă patrimoniul cultural al unei limbi şi societăţi, sunt prezente în memoria colectivă, ele funcţionând ca mici texte care reflectă obiceiuri şi stiluri de viaţă;

-capacitatea unor paremii populare de a fi întrebuinţate în mai multe situaţii extralingvistice datorită sensului lor metaforic, dar şi faptul că numeroase comportamente şi atitudini umane se repetă în timp, unele dintre ele fiind specifice naturii umane şi general valabile, fac ca expresiile paremiologice să reprezinte şi în prezent un punct de referinţă şi să fie folosite în vorbirea curentă a mai multor grupuri umane;

-prin intermediul lor se accede la cunoaşterea unor aspecte culturale legate de obiceiurile, tradiţiile, istoria poporului care le-a creat;

-traducerea paremiilor spaniole în limba maternă stabileşte punţi de comunicare, interpretare şi evaluare trasând asemănări sau opoziţii între două sau mai multe culturi, aspect care contribuie la formarea unei competenţe interculturale;

-pot reprezenta un material ludic în cadrul orelor de predare a limbii spaniole pentru străini, pentru că incită curiozitatea din partea cursanţilor faţă de alte forme de reprezentare şi de înţelegere a lumii;

-învăţarea lor stimulează dezvoltarea gândirii, întrucât interpretarea lor presupune efectuarea unor operaţii mentale de nivel înalt;

-pentru vorbitorul nativ, repertoriul paremiologic reprezintă un recurs comod şi rapid în conversaţie la care acesta poate apela fără a face un efort de creativitate,[2] pentru a puncta ceea ce vrea să spună şi pentru a fi înţeles de către interlocutorii care le recunosc datorită faptului că fac parte din acelaşi spaţiu lingvistic-cultural;

-operele literare, mijloacele de informare în masă, cinematografia apelează la paremii;

Paremiile cu cele mai multe şanse de viabilitate, spun paremiologii, rămân în continuare cele de natură morală,[3] ele sfătuiesc, oferă modele de comportament şi atitudini, critică sau ironizează defecte umane, vicii, atitudini şi comportamente, ţintindu-se spre depăşirea lor în relaţia cu membrii unei comunităţi sau societăţi.

În actualitate, folosirea paremiilor ca act de comunicare în discursul oral se vede restrânsă în cadrul mediului familial, dar mijloacele de comunicare în masă şi, mai ales, domeniul publicitar (care tinde să se prevaleze de anumite particularităţi structurale şi fonetice ale paremiilor cu scopul de a atrage atenţia, de a stimula sau a orienta interesul cumpărătorului spre achiziţionarea unor produse pentru a fi vândute) se inspiră cu precădere din bogatul tezaur paremiologic.

Paremiile în cadrul orelor de limbă spaniolă

[1]În introducerea la selecţia proverbelor pe care o face în cartea sa, *Refranero: refranes y expresiones populares*, Pierre Marie Mouronval Morales se pronunţă vehement la adresa acestor paremii denigratoare, considerând că ele trebuie să dispară din conversaţiile noastre cotidiene şi chiar extirpate din conştiinţa colectivă, p. 13.

[2]Rita Jáimez, ¿*Refranes postmodernos?*,,Anuario de lingüística hispánica", nr. 19, 2003, p.124.

[3] Paremiologul Louis Combet propune denumirea de paremii psihosociologice, pentru că sunt enunţuri de natură persuasivă sau demonstrativă care corespund vieţii afective şi comportamentelor indivizilor în relaţia lor cu membrii societăţii, *Los refranes en la literatura*, https://dilanet.unirioja

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

Scopul ultim şi principal de urmărit în învăţarea unei limbi străine este obţinerea de abilităţi lingvistice şi lexicale din partea cursantului, posibilitatea unei exprimări fluente, alături de însuşirea unor aspecte culturale ale limbii ţintă.

În ultimul timp, se observă un interes tot mai mare de includere a unităţilor frazeologice în cadrul procesului de predare-învăţare a limbii spaniole pentru străini, depăşindu-se viziunea tradiţionalistă conform căreia, obiectivul principal pentru o bună însuşire a limbii este familiarizarea cursanţilor cu forme şi construcţii lexico-gramaticale de uz curent pentru a dobândi o exprimare corectă, asemănătoare cel puţin cu cea a nativilor spanioli, dacă nu identică cu a acestora. După unii autori, prezenţa paremiilor este destul de discretă în manualele pentru învăţarea limbii spaniole şi se manifestă, în general, la nivelul intermediar şi avansat, fără ca ele să dispună de o secţiune specifică sau să urmărească dezvoltarea unei abilităţi determinate. [4]

Limba ne individualizează ca popor, prin intermediul ei comunicăm, facem schimb de informaţii, transmitem gândurile noastre, dar odată cu ea conservăm şi transmitem mai departe fragmente de cultură, valori, o viziune asupra lumii care ne influenţează. De-a lungul vieţii, spune Geert Hofstede, noi, oamenii, învăţăm un tipar de gândire, de simţire şi de acţiune, numit de autor program mental (soft mental), pe care îl dobândim din mediul social din care provenim şi care influenţează comportamentul nostru. Acest soft mental autorul îl numeşte „cultură". Limba pe care învăţăm să o vorbim nu este doar un mecanism prin care rostim cuvinte şi transmitem gânduri sau sentimente, ci ne oferă, în acelaşi timp, un tipar care ne ghidează activitatea mentală, odată cu ea dobândim o viziune particulară asupra lumii care orientează şi ne determină comportamentul.[5]

Cunoaşterea unei alte limbi nu este doar o formă de comunicare, ci şi un mijloc de socializare prin intermediul căreia interacţionăm, pătrundem în diferite medii sociale şi culturale, cunoaştem patrimoniul cultural al limbii ţintă, modul său de viaţă, obiceiurile, tradiţiile, felul de a se comporta şi manifesta în situaţii distincte impuse de nevoile sociale. A cunoaşte bine o limbă străină înseamnă şi deprinderea cu diferitele ei manifestări lingvistice, iar paremiile ca expresii sintetizatoare a obiceiurilor, înţelepciunii şi mentalităţii unui popor dintr-o anumită epocă istorică reprezintă o componentă culturală demnă de luat în seamă.

Trăim într-o lume diversificată cultural, în care raportarea la celelalte culturi devine azi, în contextul globalizării, o necesitate, atât pentru înţelegerea propriei culturi din care facem parte, cât şi pentru a putea observa şi a ne apropia de formele altei culturi cu care venim în contact. Pe de altă parte, când ne referim la cultura unui alt popor, trebuie să avem în vedere aspectele esenţiale care o diferenţiază de propria noastră cultură, pentru a face posibilă depăşirea frontierei între noi şi ceilalţi, străinii. Cele mai importante criterii definitorii care alcătuiesc identitatea culturală a unui popor sunt limba, originea istorică, stilurile de viaţă şi de comportament, religia, spaţiul fizic, istoria, reprezentările artistice, instituţiile, forma politică de guvernământ.

Pentru acest lucru devine necesară formarea unei competenţe interculturale care să înlesnească şi să facă posibile relaţiile dintre culturi, să admită particularităţile fiecăreia şi să le analizeze într-un mod lipsit de prejudecăţi. Christophe Wulf numeşte această capacitate „conştiinţă interculturală"[6], o manieră prin care ne deschidem spre alteritatea celuilalt, având ca efect minimizarea reacţiilor negative şi agresive la adresa străinului. În drumul spre

[4] Julia Sevilla, Jesús Cantera, *Pocas palabras bastan*, Centro de Cultura Tradicional, Diputación de Salamanca, 2002, p. 278.
[5] Isabel Iglesias Casal, *Comunicación intercultural y enseñanza de lenguas extranjeras: hacia la superación del etnocentrismo*, în „Boletín de Asociación para la enseñanza del español como lengua extranjera", Nov. 1999, Málaga, p.13.
[6] Wulf, Christophe, *Antropologia educaţiei*, Editura Universităţii din Bucureşti, 2007, p.157.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

deschiderea noastră faţă de alte culturi, se porneşte de la o solidă competenţă culturală[7], baza care înlesneşte abilităţi precum curiozitatea faţă de pluralitatea culturilor, toleranţa, acceptarea diferenţelor dintre cultura de bază şi cea cu care intrăm în contact. Cunoaşterea unui singur model cultural, al celui din care facem parte favorizează atitudini indiferente faţă de fenomenele de aculturaţie şi duce la valorizarea negativă a celorlalte culturi, de aceea cursanţii trebuie să îşi însuşească o viziune critică ca să poată înţelege forme de viaţă şi coduri morale proprii şi străine[8].

Pentru a realiza acest lucru trebuie pornit de la o premisă dezbărată de prejudecăţi, prin înţelegerea faptului că „în materie de cultură nu există valori superioare sau inferioare; există valori specifice care nu trebuie judecate plecând de la criterii a priori etnocentriste, ci preţuite prin aportul lor la nuanţarea şi îmbogăţirea celorlalte culturi cu care venim în contact". [9] A deveni vorbitor intercultural înseamnă să ştii să comunici în contexte şi situaţii determinate, să cunoşti normele sociale de comportament ale unei comunităţi specifice de vorbitori, obiceiurile şi tradiţiile sale.

Paremiile ca formă de conservare a valorilor trecute reprezintă fragmente de cultură necesare pentru înţelegerea anumitor situaţii de comunicare, dar memorizarea lor şi plasarea adecvată la diferitele situaţii extralingvistice, cu alte cuvinte funcţionalitatea lor pragmatică, nu sunt suficiente nici pentru nativul spaniol, nici pentru străinul care învaţă această limbă. Este necesară explicarea lor prin trimiterea la conjuncturile istorice care au determinat naşterea lor în sânul comunităţilor, furnizarea de echivalente sinonimice în limba maternă pentru a nu se pierde semnificaţia metaforică, îmbogăţindu-se pe această cale orizontul propriu cultural.

Pentru predarea paremiilor se recomandă a priori operarea unei selecţii în funcţie de gradul înalt de răspândire, frecvenţa în vorbire, căutându-se cele mai comune şi mai prezente în limba spaniolă actuală, având în vedere tematica lor vastă şi competenţa paremiologică mai slabă a nativilor despre care s-a menţionat. Iată din start o problemă dificilă, pentru că aşa cum s-a remarcat, survine o întrebare importantă: Cum se poate decide care sunt cele mai frecvente paremii spaniole în actualitate pentru a fi incluse ulterior în programa de învăţare a limbii spaniole?[10]

În acelaşi timp, ele reprezintă o formă de conservare a valorilor morale trecute, prezente în memoria colectivă a naţiunilor, reprezentând fragmente de cultură, iar valorile culturale sunt elementul stabil al acelei culturi. Este important să le cunoaştem, să le studiem, pentru a le confrunta cu propriile noastre valori, pentru că studiul comparativ asupra culturilor porneşte de la măsurarea valorilor.

Paremii geografice spaniole

Obiectivul principal al acestui articol este de a prezenta, studia şi analiza unele expresii spaniole care conţin elemente geografice, în principal nume de localităţi, considerându-se că ele îndeplinesc mai multe funcţiuni:

-furnizează un material lingvistic stimulent pentru învăţarea limbii spaniole;

-pot reprezenta un punct de plecare pentru cunoaşterea unor evenimente istorice sau anecdotice rămase prezente în memoria colectivă populară;

-permit îmbogăţirea informaţiilor legate de geografia ţării a cărei limbă se învaţă;

[7] Anca Nedelcu, *Fundamentele educaţiei interculturale*, Iaşi, Editura Polirom, 2008, p. 25.
[8] Daniel Cassany, Marta Luna, Gloria Sanz, *Enseñar lengua*, Barcelona, Editura Graó, 1998, p. 546.
[9] Anca Nedelcu, *ibidem*, p. 14.
[10] Nazia Barani,*Los refranes más frecuentes del español actual y su enseñanza a hablantes de farsi*, în AIETI, "Actas del I Congreso Internacional de la Asociación Ibérica de Estudios de Traducción e Interpretación", Granada, Vol. 1, 12-14 de Febrero, 2003, p. 257.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

-au o utilitate socială clară, ele folosindu-se în situaţii de comunicare bine determinate;

-utilizarea lor actuală se datorează în principal sensului metaforic care se produce prin transferul semantic de la concret la abstract;

-suscită interesul pentru diversitate şi necunoscut, pentru cunoaşterea particularităţilor locale ale altor spaţii cultural-lingvistice. Cunoaşterea anecdotei sau a povestioarei care a stat la originea apariţiei lor poate facilita memorarea.

-folosirea expresiilor în actul comunicării sporesc şansele de a purta o conversaţie cu nativii spanioli de la egal la egal, depăşindu-se posibile şi inerente bariere în actul comunicării atunci când se folosesc astfel de paremii;

-în general, învăţarea, folosirea şi recunoaşterea expresiilor, indiferent de tematica în care se încadrează (familie, societate, profesii, vicii, defecte, geografie sau istorie), ajută la înţelegerea mai bună a modului în care nativii interpretează realitatea.

În acest fel, ele contribuie nu numai la dezvoltarea competenţei lingvistice, cât şi la îmbogăţirea culturală a cursanţilor, pentru că pe această cale vor învăţa şi îşi vor fixa mai bine situaţia de comunicare în care ele trebuie să fie amplasate. În acest articol am preferat termenul neutru de „paremie", chiar dacă în paremiologia spaniolă, diferitele unităţi lingvistice care vor urma sunt numite proverbe, fraze proverbiale, expresii populare sau idiomatice, unul dintre motive fiind că cei care continuă să le utilizeze în discursul lor nu ţin seama de disocierile terminologice între toate aceste subcategorii care formează obiectul de studiu al paremiologiei, oamenii continuă să le folosească în discursul lor cu intenţii precise, fără să fie preocupaţi de denumirea lor. S-a observat, de altfel, că introducerea în manualele destinate limbii spaniole pentru străini a problematicii diferenţierii între toate aceste concepte (modismos, dichos, refranes, proverbios, frases proverbiales, locuciones proverbiales, adagios, máximas) poate reprezenta un obstacol pentru străini, mai ales în cazul în care o anumită expresie apare într-un manual ca proverb, iar în altul sub o altă denumire.[11] Tot în acest sens se pronunţă reputatul paremiolog Julia Sevilla Muñoz, observând că abundenţa termenilor referitori la diferitele subtipuri de paremii este derutantă şi copleşitoare, pe lângă faptul că definiţiile nu sunt clare, nici precise, iar explicaţiile fiecărei categorii paremiologice se suprapun. [12] În definitiv, aşa cum s-a semnalat,[13] interesul elevului este de a învăţa expresii, nu de a le clasifica, iar profesorul nu trebuie să predea lingvistică, ci limba spaniolă.

Paremiile geografice sunt cele care conţin în structura lor un toponim: nume propriu de localitate, regiuni, locuri, munţi sau ape. În acest articol am selectat unele expresii, căutând cu precădere povestioara care se ascunde în spatele lor, făcând astfel posibilă accederea spre aspecte importante din istoria Spaniei sau urmărind invenţia de natură folclorică care stă la originea acestora.

O altă problemă o ridică traducerea paremiilor din limba spaniolă în limba maternă, o adevărată provocare, atât pentru traducători, cât şi pentru elevi sau cei care vor să îşi perfecţioneze cunoştinţele de limbă prin studierea unităţilor frazeologice spaniole. Pe lângă terminologia diferită sub care sunt încadrate aceleaşi unităţi frazeologice de către fiecare cercetător în parte, includerea şi traducerea expresiilor paremiologice în cadrul orelor devine o problemă complexă, având în vedere gradul mare de stabilitate a elementelor componente din structură, semnificaţia globală care nu se desprinde din traducerea fiecărui unităţi lexicale

[11] María Amparo del Campo Martínez, *Los refranes en la enseñanza del español como lengua extranjera*, în REALE, 12, 1999, p. 17.

[12] Crida Álvarez, Julia Sevilla Muñoz, *La problemática terminológica en los estudios paremiológicos*, în "Anuari de Filología. Estudis de Lingüística", 5, 2015, p.67.

[13]Emilio Alejandro Núñez Cabezas, *Los modismos en ELE: Análisis a través de los corpus digitales*, în ASELE, "Actas XII", 2001, p. 160.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

în parte, şi, mai ales, selecţia pe care profesorul, din mulţimea mijloacelor pe care le are la dispoziţie, ar trebui să o facă pentru fiecare nivel de studiu: începător, intermediar, avansat sau superior[14].

Analiza paremiilor geografice selectate

- **Quien fue a Sevilla perdió su silla**.

Traducere literală: Cine a plecat în Sevilla şi-a pierdut locul.
Sensul expresiei: a-şi pierde privilegiile, locul sau funcţia din cauza absentării.
Ideea principală: pierdere, oportunitate, neglijenţă, nepăsare.
Folosinţă: răspândită.
Variante similare: *Quien fue a Padrón (Galicia), perdió su sillón.*
Origine: Expresia a suferit, în timp, o modificare esenţială în structura sa, forma originară a fost *Quien se fue de Sevilla perdió su silla* şi are la bază o întâmplare petrecută în vremea lui Enrique al IV-lea, rege al Castiliei între anii 1457-1474. Alonso de Fonseca, arhiepiscop în Sevilla, avea un nepot (Alonso de Fonseca II), pentru care obţinuse episcopia din Santiago de Compostela spre care acesta a şi plecat. Se pare că tânărul episcop nu a făcut faţă disputelor eclesiastice de la acea vreme din Compostela, iar proasta guvernare şi abuzurile pe care le-a făcut l-au determinat pe tânăr să se întoarcă în Sevilla pentru a cere ajutor unchiului său. Acesta i-a cedat temporar funcţia pe care o deţinea în Sevilla pentru a merge el însuşi la Compostela să pună lucrurile în ordine în favoarea nepotului său. În momentul în care s-a întors la postul pe care îl ocupase de drept în Sevilla, nepotul său nu a vrut să-i cedeze locul spunându-i: Cine a plecat din Sevilla şi-a pierdut locul.
Posibilă echivalenţă în română: *Cine pleacă la plimbare, pierde locul de onoare.*

- **Salir de Málaga para meterse/ entrar en Malagón**

Traducere literală: A ieşi din Málaga pentru a intra în Malagón.
Sensul expresiei: a ieşi dintr-o situaţie rea pentru a intra în alta şi mai dezavantajoasă.
Ideea principală: pericol.
Folosinţă: răspândită.
Variante similare: *Salir de Guatemala para meterse en Guatepeor. Escapar del trueno y dar en elrelámpago. Huir del fuego para caer en las brasas. Escapar del charco para caer en el lodazal.*
Origine: Originea acestei paremii poate avea legătură cu distanţa mare (368 de kilometri) dintre cele două localităţi din structura expresiei, Málaga, un oraş important al Andaluziei din sudul Spaniei, şi Malagón, situat în nordul provinciei Ciudad Real din Comunitatea Autonomă Castilla La Mancha. Fixarea expresiei se datorează unui joc de cuvinte, repetarea primelor două silabe din structura cuvintelor Málaga şi Malagón. Este posibil ca expresia să aibă legătura cu o altă zicere în care apare numele localităţii: *Malagón, en cada casa un ladrón*, unde rima consonantică (gón-ón) contribuie la fixarea ei.
Posibilă echivalenţă în română: *A da din lac în puţ.*

- **Irse /marcharse/salir/estar por/en los cerros Úbeda**

Traducere literală: A umbla pe dealurile din Úbeda.
Sensul expresiei: a se pierde, a se rătăci în divagaţii, a se abate de la tema centrală a conversaţiei, a vorbi fără rost.
Ideea principală: divagaţie.
Folosinţă: răspândită.

[14] Inmaculada Penadés Martínez, *Materiales para la didáctica de las unidades fraseológicas: estado de la cuestión*, în "REALE", 9-10, 1998, p. 126.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

Variante similare: *Irse/andarse por las ramas.Irse por la tangente. Dar rodeos. Marear la perdiz.*
Origine: Úbeda este un oraş care aparţine de provincia Jaén din Andalucía, supranumit oraşul dealurilor, renumit pentru construcţiile sale renascentiste. În anul 1234, în timpul luptelor duse pentru recucerirea oraşului de sub dominaţia maură, unul dintre căpitanii regelui Fernando al III-lea a dispărut înainte de confruntare armată, pentru a apărea după ce aceasta luase sfârşit. Luat la întrebări de rege în legătură cu absentarea lui, soldatul i-a răspuns că s-a rătăcit pe dealurile din Úbeda. Fraza a fost interpretată ca semn de laşitate, iar astăzi are un sens metaforic.
Posibile echivalenţe în română: *A bate câmpii. A vorbi în dodii.*

- **Estar entre Pinto y Valdemoro**

Traducere literară: A se afla între Pinto şi Valdemoro.
Sensul expresiei:
1). a fi într-o postură nedecisă, într-o dilemă, ezitant în privinţa alegerii dintre mai multe opţiuni.
2). a fi în stare de ebrietate.
Ideea principală: indecizie.
Folosinţă: răspândită.
Variante similare: *Estar entre dos luces. Estar medio borracho.*
Origine: Pinto şi Valdemoro sunt două localităţi aflate în zona Madridului, separate doar de 7 kilometri de autostradă în prezent. La originea expresiei se află o anecdotă din trecut, când între cele două orăşele trecea un pârâu. În Pinto trăia un faimos petrecăreţ,[15] iubitor de vin, care întorcându-se din Valdemoro în Pinto, vesel şi rupt de oboseală, se distra sărind de pe un mal al pârâului pe celălalt, zicând: „Acum sunt în Pinto. Acum sunt în Valdemoro". La un moment dat, pierzându-şi echilibrul, şi aşa destul de fragil, a căzut în mijlocul pârâului. De data aceasta, replica sa a fost: „Acum sunt între Pinto şi Valdemoro". O altă explicaţie se referă la faima vinurilor din Pinto şi Valdemoro, recunoscute pentru calitatea lor, dovadă fiind existenţa expresiei *Vino tinto, si no hay de Valdemoro, démelo de Pinto*[16]. Având în vedere etimologia toponimului Valdemoro (Valle de Moro, Valea Maurului), Alberto Buitrago, consideră că originea expresiei s-ar datora relaţiilor de convieţuire între cele două orăşele: Valdemoro, întemeiat de către musulmani, iar Pinto, tot musulman la origine, colonizat apoi de către creştini.
Posibile echivalenţe în română: *Între două scaune cazi pe jos. Nici în car, nici în căruţă, nici chiar în teleguţă. A sta cu un ochi la slănină şi cu altul la făină.*

- **Estar en Babia**

Traducere literală: A fi în Babia.
Sensul expresiei: a fi distrat, neatent, cu gândurile în altă parte, a fi cu capul în nori, a-i umbla gândurile aiurea.
Ideea principală: neatenţie
Variante sinonimice: *Estar en las Batuecas/ en la luna de Valencia. Estar en la higuera/ en las nubes.*
Folosinţă: răspândită.
Origine: În privinţa originii expresiei există mai multe variante:

[15]În alte versiuni, nu este vorba de un om al locului, ci de un călător care, prin hazard, a nimerit pe acele meleaguri în căutare de hanuri şi cârciumi. A se vedea Javier Leralta, *Madrid, cuentos, leyendas y anecdotas*, vol 2, p. 146.
[16] Guillermo Suazo Pascal, *Abecedario de dichos y frases hechas*, Madrid, Editorial Edaf, 1999.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

a). Babia este o localitate aflată în provincia León din Comunitatea Autonomă Castilla y León. În timpul Evului Mediu, regii din León obişnuiau să vină în această regiune muntoasă pentru a vâna animale sălbatice şi pentru a-şi petrece timpul liber, departe de larma şi de intrigile de la curte. Când regele erau căutat la reşedinţa din León dintr-un motiv oarecare, iar el absenta, fiind plecat în Babia pentru relaxare sau vânătoare, curtenii săi foloseau această expresie pentru a motiva absenţa lui, dând de înţeles că regele nu vrea să ştie de nimic.
b). O altă explicaţie are în centru motivul transhumanţei[17]. În timpul iernii, păstorii din Babia îşi duceau oile în ţinuturile Extremadurei, departe de locurile natale. Expresia se folosea referindu-se la dorul pe care îl simţeau aceştia când rămâneau pierduţi în visare în jurul focului, cu gândurile la casele lor.
c). O altă explicaţie are în vedere prejudecăţile culturale care s-au format şi perpetuat de-a lungul timpului în conştiinţa populară. Locuitorilor din Babia li se atribuiau gesturi sau comportamente ridicole, cum ar fi pescuirea lunii reflectate în apă sau semănarea grâului cu scara, dovadă fiind existenţa altor ziceri populare în care ei figurează ca protagonişti: *Si estás en Babia, no vuelvas embobado o distraído*.
Posibile echivalenţe în română: *A fi cu capul în nori, visător. A uita de la mână până la gură. Parcă e picat din lună*.

- **Estar/ quedarse a la luna de Valencia**

Traducere literală: A fi sau a rămâne la luna din Valencia.
Sensul expresiei: a-şi pierde speranţa, a întârzia sau a pierde o ocazie, fie din cauza distragerii atenţiei, fie din alte motive.
Ideea principală: eşec.
Variante sinonimice: *Quedarse al serreno*.
Origine: În timpul Evului Mediu, când Valencia era împrejmuită de ziduri, exista o oră la care porţile cetăţii se închideau noaptea. Cei care întârziau nu aveau altă opţiune decât a-şi petrece noaptea la lumina lunii, până când se făcea din nou ziuă şi se deschideau porţile oraşului. Nu este singura explicaţie care ar sta la originea expresiei. În dicţionarele de expresii comentate ale limbii spaniole, se găseşte o altă variantă: în anumite situaţii din cauza mareei, vasele nu puteau trece de docuri, astfel călătorii se vedeau în imposibilitatea de a debarca în port, fiind nevoiţi să-şi petreacă noaptea pe mare, la lumina lunii.
Posibile echivalenţe în română: *A sta cu/ a rămâne cu ochii în soare*.

- **No se ganó/ tomó Zamora en una hora**

Traducere literală: Nu s-a cucerit Zamora într-o oră.
Sensul expresiei: pentru dobândirea unor lucruri importante este nevoie de răbdare şi de timp.
Ideea principală: efort, răbdare, timp, cucerire.
Variante sinonimice: *No se ganó Toledo en un credo*. *No se hizo Sevilla en solo un día*. *No se hizo Alicante en un solo instante*. *Roma no se hizo en un día*.
Folosinţă: în prezent redusă.
Origine: Originea acestei expresii, despre care se spune că este una dintre cele mai vechi din limba spaniolă, trimite la un eveniment istoric dramatic şi sângeros petrecut în anul 1072 în Evul Mediu iberic. La moartea regelui Fernando I, conform dispoziţiilor testamentare ale acestuia, teritoriile regatului său au fost distribuite urmaşilor săi: Sancho al II-lea de Castilla, Urraca, García, Alfonso şi Elvira.

Nemulţumit de împărţirea posesiunilor, Sancho al II-lea a hotărât asedierea Zamorei, primită moştenire de către sora sa Urraca, pe care încercase în prealabil să o convingă să-i

[17] Alberto Buitrago, *Diccionario de dichos y frases hechas*, Madrid, Editorial Espasa, 2012, p. 300.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

cedeze oraşul, însă fără rezultat. După şapte luni şi şase zile, Sancho nu numai că nu a reuşit să pătrundă în cetate, ci a fost trădat de un fals dezertor din Zamora care i-a promis că îl va ajuta să găsească un punct debil al apărării zamorane. Acest dezertor, pe nume Vellido Dolfos, a reuşit să câştige încrederea lui Sancho, l-a atras într-un loc izolat şi l-a ucis mişeleşte.
Posibile echivalenţe în română: *Nici Roma n-a fost clădită într-o singură zi. Nimic nu se face cât ai bate din palme*.

Concluzii

Cunoaşterea expresiilor paremiolgice, a unităţilor frazeologice, în general, este deosebit de importantă pentru cei care vor să aprofundeze studiul limbii spaniole, întrucât ele fac parte din conştiinţa lingvistică a poporului care le-a creat şi din repertoriul lexical al limbii străine pe care o studiem, în cazul de faţă, limba spaniolă. Studierea originii lor contribuie la înţelegerea sensului metaforic, neliteral, iar existenţa eventualelor echivalenţe în limba română îi pot face pe cei interesaţi în studierea acestei limbi să facă faţă unei conversaţii uzuale în care sunt prezente elemente de limbă colocvială, incluzându-i, astfel, pe cei care comunică într-un spaţiu comun cultural care le permite să decodifice sensul expresiei.[18] Ele sunt importante nu numai pentru înţelegerea aspectului vorbit al spaniolei, ci şi pentru alte tipuri de discursuri, având în vedere faptul că mass media, publicitatea sau scrierile literare le folosesc abundent cu diferite scopuri.

BIBLIOGRAPHY

Álvarez, Crida, Sevilla Muñoz, Julia, *La problemática terminológica en los estudios paremiológicos*, în "Anuari de Filología. Estudis de Lingüística", 5, 2015, p. 67.
Buitrago Jiménez, Alberto, *Diccionario de dichos y frases hechas,* Madrid,Editorial Espasa, 2012.
Calles Vales, José, Bermejo Meléndez, Belén, *Expresiones y Dichos populares*, Madrid, Editorial Libsa, 2010.
Cassany Daniel, Luna Marta, Sanz Gloria, *Enseñar lengua*, Barcelona, Editorial Graó, 1998.
Combet, Louis, *Los refranes en la literatura*, https://dialnet.unirioja
Del Campo Martínez, María Amparo, *Los refranes en la enseñanza del español como lengua extranjera*, REALE, 12, 1999.
Doval, Gregorio, *Del hecho al dicho,* Madrid, Alba Libros S.L., 2014.
Gil, Rubén, *Diccionario de anécdotas, dichos, ilustraciones, locuciones y refranes*, Barcelona, Editorial Clie, 2006.
Iglesias Casal, Isabel, *Comunicación intercultural y enseñanza de lenguas extranjeras: hacia la superación del etnocentrismo*, în "Boletín de Asociación para la enseñanza del español como lengua extranjera", Nov. 1999, Málaga.
Jáimez Estévez, Rita, *¿Refranes postmodernos?*, în "Anuario de lingüística hispánica", 19, Ediciones Universidad de Valladolid, 2003.
Mouronval Morales, Pierre Marie, *Refranero: refranes y expresiones populares*, Createspace Independent Publishing Platform, 2017.
Nedelcu, Anca, *Fundamentele educaţiei interculturale*, Iaşi, Editura Polirom, 2008.
Núñez Cabezas, Emilio Alejandro, *Los modismos en ELE: Análisis a través de los corpus digitales*, în ASELE, Actas XII, 2001.

[18]María Prieto Grande, *Hablando en plata: De modismos y metáforas culturales*, în ASELE, "Actas XV", 2004, p. 710.

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)

Penadés Martínez, Inmaculada, *Materiales para la didáctica de las unidades fraseológicas: estado de la cuestión*, în REALE, 9-10, 1998.
Pisot, Rafael, Mahalu Loreta, Teodorovici, Constantin, *Dicţionar spaniol-român de expresii şi locuţiuni*, Iaşi, Editura Polirom, 2002.
Prieto Grande, María, *Hablando en plata: De modismos y metaforas culturales*, în ASELE, Actas XV, 2004.
Sevilla, Julia, Cantera, Jesús, *Pocas palabras bastan*, Centro de Cultura tradicional, Diputación de Salamanca, 2002.
Suazo, Pascual Guillermo, *Abecedario de dichos y frases hechas*, Madrid, Editorial Edaf, 1999.
Wulf, Christophe, *Antropologia educaţiei*, Editura Universităţii din Bucureşti, 2007.
http://www.abc.es
https://www.cvc.cervantes.es/lengua/refranero/ficha.aspx
www.marcopolitico56.wordpress.com
www.lasfrasesparahoy.com
https://www.diccionarioactual.com

BDD-A28271 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:59:17 UTC)